

Singing in the Rain....In the Sukkah

*Rabbi Efrem Goldberg
Boca Raton Synagogue
Sukkos 2012/5773*

Mishnah אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי – All seven days of Succos a man makes his succah his fixed residence, and his regular house his temporary residence.^[18] – כל שבעת הימים

1. MISHNA SUKKA

Another ruling:
 If rain was falling into the succah, from when is one permitted to leave the succah and go into his house?^[19] – **מימימי מוקר לפנות** – When the rainfall is so intense that the porridge gets ruined from the droplets of rain.^[20] – **משלו משל** – They illustrated this (being forced out of the succah) with a parable: To what is this matter comparable? – **לעבד שבא למוזג בוס לרבו** – To a slave who comes to pour wine for his master, ושפך לו קיתון על פניו – and he poured a pitcher of water on his face.^[21]

2. GEMARA SUKKA 29A

The Mishnah stated:
AN ANALOGY: TO WHAT CAN THE MATTER BE COMPARED? To a slave who comes to pour a cup of wine for his master, and he spilled the pitcher (of water) on his face.

The concluding phrase of the Mishnah's analogy is ambiguous (since the antecedent referred to by the words "he" and "him" is unclear). The Gemara therefore seeks to clarify its meaning:
They (the scholars of the academy) inquired: מי – **Who spilled** the contents of the pitcher onto whom? Did the master spill the pitcher onto the servant serving him, or did the servant, mistakenly, spill the pitcher onto his master?^[20]

The Gemara responds:
Come, learn a clarification of this analogy: דתניא – **It is as if HIS MASTER SPILLED A PITCHER ONTO HIS FACE** – **AND TOLD HIM, "I DO NOT DESIRE YOUR SERVICE!"**^[21]

3. RASHI

אוחז: מי שפך למו. עבד לרבו והכי קאמר משל לעבד שהיה עושה לרבו עבדות שאינו עובדו כהוגן כך נידוע שאין ישראל עובדין כשורה או דלמא הכי קאמר ושפך לו רבו קיתון על פניו לומר לא מלפני דאי אפשי בשמוטקן וירידת גשמים היא שפיכת קיתון ומכל מקום קיתון קללה הוא ומיהו פירושא דמתניחין מיבעיא לן שפיכת הקיתון מאי היא ישיבת הסוכה או ירידת גשמים: בזמן

4. MAHARSHA R. SHMUEL EIDELS (1555 - 1631)

דף בט.
 גמ' איבעיא להו מי שפך כו'. פ'רש"י מבעיא ליה שפיכת הקיתון מאי היא ישיבת סוכה או ירידת גשמים עכ"ל. ואין זה נראה שיהא שפיכת קיתון משל לשיבת סוכה ולולי פירושו דגם לפום מאי דבעי לתימר דעבד לרבו הוה שפיכת קיתון ירידת גשמים דגם שזן השמים הגשמים נאים מ"מ ע"י חטא האדם בזה קללה זו נתג דה"ל בשפך העבד קיתון אינו של עבד מלא של רבו ודו"ק:

5. RASHBA R. SHLOMO B. ADERES (1235-1310)

שאילת הא דתנן בפרק הישן (סוכה כה. ב) משלז משלז למה הדבר דומה לעבד שבא למוזג לקונו ושפך הקיתון על פניו. ואמרין בגמרא נכח, אן מי שפך למו. איני יודע לפרשה, שהרי אין כאן מקום ספק שבידוע שאין העבד מגשים והשמים לא יתנו רביבים.

תשובה דברים אלו אינן אלא לסימן ולאור, וכשהגשמים יורדין ויש בירידתן עכוב המצוה זה אות שהחטא גורם, כי עיני השם על יראיו לסייען. במצות ולא ימנע טוב להולכים בחמים (תהלים מ, יב). דומה למה שאמרו ביסורין שאם יש בהן ביטול חורה ניכר שאינן של אהבה (ברכות ה, א). אבל מכל מקום לפי המשל אפשר שמורה על חטא רב כעבד שרבו קץ בשימוש ושופך לו קיתון על פניו כאומר שלח מעל פני ויצא. או שמורה על בחירת העבד שאינה מכוונת ושאינו חושש בשימוש אם יודמן לו כהוגן אם לא, כעבד שאינו נוהר כשעת שימוש ומתוך מיעוט השגחתו ושאינן שימוש יקר בעיניו כל כך אינו משים לב, ושלא מדעת ושפך קיתון ולא זכה לשמש את רבו, וכענין שאמרו (שבת קד, א) בא ליטמא פותחין לו, וזה המשל בדברים אלו.

6. RITVA YOM TOV B. AVRAHAM ASEVILLI (1250-1330)

מי שפך למו כו'. ק"ל דהא לפום לישנא דרישא משמע לתדיא דהרב שופך לעבד⁶⁵⁷. וי"ל דהילמא ה"ק מותר לפנותה מן הדין, מיהו העושה כן דומה לעבד שמומש לרבו, וכיוון שרואה שרבו אינו מסביר לו פנים ושופך לו מיד קיתון, לומר איני רוצה לשמשך, ואלו כן היה ראוי שלא יפנה מיד משתסרה המקפה⁶⁵⁸, אבל לגמאי דמסקינן שהרב שופך לעבד אין לו להמתין מלפנות.

7. ROSH
RABBEINU ASHER B.
YECHIEL
(1259 – 1327)

ב משתפרח המקפה. חנה משתפרח
המקפה של גריסין אזיי הוה יחיז קמיה דרב יוסף במטללתא נשיב זיקא
וקא מייחי לציבוחא אמר רב יוסף פנו לי
מאני מהכא א"ל אזיי והאנן חנן משתפרח
המקפה אמר ליה לדידי כיון דאנינא דעתאי
כמה שפרח המקפה דמי * ת"ר היה אוכל
בסוכה וירדו גשמים וירד אין מטריחין
אותו לעלות עד שיגמור סעודתו היה ישן
בסוכה וירד אין מטריחין אותו לעלות
[ד] עד שיעור משיעלה עמוד השחר * : משל
משל למה הדבר דומה לעבד שמוג כוס
לרבו ושפך לו קיתון של מים על פניו. [ה] איבעיא להו מי שפך למי ת"ש דמינא
ושפך לו רבו קיתון של מים על פניו כלומר אי איפשי בשימושך:

הגדה"ה
* אע"פ שלא הוציאה המקפה לסוכה ולא נתקלקל אלא
שירדו כ"כ גשמים שנראה לפי אומד דעמו שראויה
להתקלקל מפנה כלו ויוצא. וכשם שמפנים מפני
הגשמים כך מפנה מפני השרב ומפני היחשים
ירושלמי. מא"ז:
* בלילה ראשונה חייב לאכול בסוכה אפי' ירדו גשמים
ומיהו אפי' בסוכה פת סגי וצריך שיהיה ודאי לילה ולא
להקדים. סמ"ק:

8. KORBAN
NESANEL
R. NESANEL
WEIL
(1687 -1769)

[ה] איבעיא להו מי שפך למי. ותימה למאי נפקותא הביא הרי"ף ורבינו ענינא דא ונ"ל ע"פ מה
שפרש"י מאי היא ישיבת סוכה או ירידת גשמים. ופי' מהרש"ל ישיבת סוכה פי' שאתה יוצא הימנה
ומצטלה. ואי צבי האי גזונא אם רצה להחמיר על עצמו שלא ללכת חוץ מן הסוכה ראשי. ואם נאמר
ששפך רבו קיתון על פני עבד אין ראשי לישב בסוכה צירידת גשמים. ואח"כ מלאמי בהשמטת חדשי
רשצ"א כדברי וששתי: הדרן ע"ך הישן

9. MA'ASEH RAV
VILNA GAON
(1720 – 1797)

ריז לילה הראשון של סוכות חובה לאכול בסוכה כמו לילה ראשונה של
פסח. ונ"מ אם יורדין גשמים צריך להמתין בסעודתו עד שעת הכושר
לאכול בסוכה, ואסור לישן כל הלילה שמא יהיה עת ראויה לאכילה. * ואם
לא פסקו הגשמים יאכל בביתו, אבל בסוכה לא יאכל אפילו בלילה ראשונה
בעת שהגשמים יורדים דאז אין שם סוכה עליו. * (עיינן בש"ע שלו סימן
תרל"ט ס"ק כ"ב).

10. SHULCHAN ARUCH
R. YOSEF KARO
(1488-1575)

המתפלל, (יב) (ל) רצה מתפלל בספה או חוץ לספה: ה (לא) יירדו (יג) [יג] גשמים, (לב) הרי זה נכנס
לתוך הבית. מאימתי מתר לפנות, משירדו לתוך הספה (לג) טפות שאם יפלו לתוך התבשיל יפסל,
אפלו תבשיל (לד) של פול. הגה ואפלו אין תבשיל לפניו (סמ"ג והג"א). וימי שאיננו בקי בנה השעור, ישער אם ירדו
פל"ק גשמים לבית אם היה יוצא, יצא מסבתו גם כן (א"י והג"א פ' הישן ומרדכי פ"ב מיימוני פ"ו ומהרי"ל). וכל זה דוקא בשאר
זמים או לילות של סבות, (לה) אבל לילה (יד) הראשונה צריך לאכול פנינת בספה אף אם גשמים יורדין (טור והר"ן והרא"ש),
(לו) ויקדש בספה כדי שיאמר זמן על הספה (ת"ה סימן צה): ו (לז) *היה אוכל בספה וירדו
גשמים וקלף לביתו ופסקו הגשמים, אין מחיבין אותו לחזור לספה (לה) עד שיגמור סעודתו:
ז (לט) *היה ישן וירדו גשמים בלילה ונכנס לתוך הבית ופסקו הגשמים, (מ) אין (טו) מטריחין
אותו (מא) לחזור לספה כל אותו הלילה, אלא (מב) לישן בביתו עד שיעלה עמוד השחר.

11. SHULCHAN
ARUCH HA'RAV
R. SHNEUR
ZALMAN OF LIADI
(1475-1812)

כג כל "הפטור משיבת הסוכה ואינו יוצא מהסוכה אינו מקבל שכר על אותו ישיבה ואינו אלא מן
החירות:
כד היוצא "ה מהסוכה מפני הגשמים אל יבעט ויצא אלא יצא בהנעה כעבד "ה שבא
למוזג כוס לרבו ושופכו לו רבו על פניו כלומר אינו חפץ בשימושך:

12. TAZ
R. DAVID
HA-LEVI SEGAL
(1586 – 1667)

מחלקת סוכה דהו סטור: (וי) חבל
לילה הראשונה כו' משמע ולא בש"י
ועתה כמ"ש בס"י בשם סיפרי מברא"י דמכ"י על סמ"ק וז"ל דס"ל דאפילו כלילה ראשונה אין חיוב בירור גשמים וע"כ ל"ע כמ"ש כאן אח"כ ויקרא בסוכה
כו' דמשמע שמבדיל לישב בסוכה וז"ל דלפי כסמ"ק וז"ל כוס ברכה לבטלה דהא אין חיוב כלל בירור גשמים אפי' בראשונה אלא ע"כ דכרו לן דק"ס לן
כסמ"ל ואשר"י דכלילה ראשונה הוה חובה בירור גשמים ואין משג נכסה לטלה ח"כ הוה לנו להחמיר גם כשע"ה דהא כה"ל מילא כ"ג ע"כ נראה דגם
כלילה שני יש חיוב כדכ"ה בירידת גשם אלא דבשני אין לברך לישב בסוכה אם ירדו גשמים ונח"מ ס"י ל"ס פסק דגליל שני ח"ל להמתין רק עד זמן
אחילה ולא יקדש בסוכה אלא יקדש כדכ"ה ויאלל כ"ה נקובה נאחרונה ונראה כמ"ש דלא יכרך או על הסוכה דלמא פטור לממדי הוה
בירידת גשם כולל: (יח) ויעור משכחו. פי' משמחו וא"ל להקלו: (יט) וכל כסטור כו'. ק"ו כוס למי שרוא להחמיר בשירור גשמים וליד ואחרי וליד

סוכה רק דהוי פטור גברא בקיום המצוה ולהכי בלילה הראשונה ילפינו ט"ו ט"ו מחג המצות דליכא פטור בקיום המצוה, וכחבתי כ"ו זה יותר מל' שנה בימי חורפי ולא בדרך העיון כל צרכו, וכחבתי למזכרת ואמרתו כעת להדפיס הדברים אבל בנתיים יצא לאור ספר יקר בשם ביכורי משה מידידי הרה"ג ר' משה צבי הלוי גאלדבערג שליט"א משיבת טלו, ונרפס בשנת תשל"ד, ובסימן ה' הוא האריך והקיף את כל הענין והלך בשיטתו, ואי"ה בהודמנות אחרת נעתיק כל דבריו לצורך הרבים, ואף שכתבתי בקיצור הענין רחב יש להקיפו ולבארו היטב ועיין בכל זה.

ומור"ר הרה"ג רבי לוי שליט"א כתב לי בזה וז"ל בנוגע לאריכות הדברים בסוכה שיוור לחוכה גשמים, זה הלא ידוע לך שירדו גשמים ומצטער הם שתי הלכות, בסימן תרל"ט ס"ה מביא הלכה בירידת גשמים, ובסימן תר"מ מביא בשו"ע דין דמצטער ומ"מ בסימן תרל"ט פסק הרמ"א דכלילה הראשון צריך לאכול כדכ"ה בסוכה אף אם גשמים יורדין וקדש בסוכה שיאמר זמן על הסוכה, מוכח דאף שירדו גשמים לא בטל מינה קדושת סוכה עכ"ל.

14. TESHUVOS V'HANHAGOS
v.2
R. MOSHE SHTERNBUCH

סימן דש

שאלה: אם אסור לשבת בסוכה בשעת גשמים.

תמנהגי על מה סומכין לשבת בסוכה בשעת גשמים, אף שאין עלה אז שם סוכה, שאינה ראויה אפילו לדירת עראי, ולכן אין אז מצוה כלל, וראוי לומר שהיושב אז עובר באיסור תורה דבל תוסיף כמו היושב בשמיני שאין מצוה שעובר, וכאן גם כן יושב לשם מצוה כאלו אז מצות התורה, בשעה שאינה סוכה כלל וכמו בבית ומכוון למצוה.

ונראה לכאורה דתלוי במחלוקת הרמ"א והגר"א בלילה ראשונה אם חייבין בסוכה כשגשמים יורדים, שהרמ"א מחייב בסוכה, שלדעתו רק בכל שבעה שסיבת החיוב היא משום "תשבו כעין תדורו" לכן אין חיוב בגשם, אבל בליל ט"ו דהחיוב הוא מדדרשינן ט"ו ט"ו מחג המצות לכן חייבין בסוכה אף בגשמים יורדים, ולהגר"א ועוד פוסקים גם בלילה ראשונה כשיש גשמים פטורין כיון שאין עלה שם סוכה, שאינה ראויה אפילו לדירת עראי, ולדידהו הפטור משום דלא נקרא סוכה כלל, ובמק"א במועו"ז ח"א סימן פ"ו הוכחתי כהגר"א זצ"ל שכמשנה

13. RIVEVOS
EFRAIM V.5
R. EPHRAIM
GREENBLATT

חלות קדושת סוכה

בספר בנין שלמה להגר"ש מולנא זצ"ל בס"י מ"ח כ' הדיעות דסוכרים דבירדו גשמים חייב בסוכה בלילה הראשונה הם סוכרים דירידת גשמים הפטור הוא מדין מצטער דבעצם נשאר השם סוכה רק דהוי פטור גברא בקיום המצוה דאינו כעין תדורו ולכן הם סוכרים דכ"ו הוא בשאר הימים אבל בלילה הראשונה ילפינו ט"ו מחג המצות דליכא פטורא של תדורו בקיום המצוה, אבל הגר"א סובר כס"י תרל"ט ס"ה דאם גשם יורד אין שם סוכה עליו, וס"ל דבירדו גשמים אינו פטור מדין מצטער אלא דהוי הפקעה בהחפצא דסוכה דנפקא השם סוכה להכי ס"ל דגם בלילה הראשונה איכא פטור דירדו גשמים.

ועיין שיטה חדשה שהובא בריטב"א סוכה דף כ"ז שכ' אבל שמעתי בשם גדול מגדולי הדור אשר בצרפת שהי' חייב לישן בסוכה בלילה הראשונה ואפי' בירדו גשמים שינת ארעי מיהת הוי ולא התירו לו לירד מן הסוכה אלא בשאר ימים שהם רשות אבל בלילה הראשונה קבעו חובה מג"ש דט"ו ט"ו מחג המצות,

וע"ע כ' ליחא כלל לפום האי דכתיבנא שאין חיוב ליל הראשון אלא באכילה דומיא דליל א' של פסח דמחייב שינה לא אתי מהתם דלא מחייב בשינה, ותו דא"כ היה סתים לן תנא לקמן שאם ירדו גשמים ירדו מן הסוכה ולא חילק בין ליל הראשון לשאר ימים אלא ודאי דהא ליחא ומה שכתבנו נכון ועיקר לכל מודה על האמת עכ"ל, ועי' ברא"ש ברכות ס"ו כ"ג אי בלילה הראשונה חייב בירדו גשמים וכן עי' תוס' ברכות מ"ט ע"ב ד"ה אי, וכן עי' ב"י ס"י תרל"ט מחשובת הרשב"א, ומ"ש לדינא הרמ"א שם בס"ה ועיי"ש במ"ב סק"ה ובשער הציון מה שהביא מהחיי אדם וכן במעשה רב ובמקרים הנ"ל לדינא, ועיין מועדים וזמנים השלם סוכה, ועי' צ"פ על הרמב"ם פ"ו מהלי סוכה וברמ"א ס"ו ומבואר מכ"ו וכן מעונג יו"ט ס"י מ"ט, דבירדו גשמים הוי הפקעה בהחפצא דסוכה דאין שם סוכה עליו וממילא ליכא איסור והנה מעצי סוכה דנפקע השם סוכה או ד"ל דבירדו גשמים בלילה הראשונה חייב בסוכה דהפטור הוא רק מדינא דמצטער דנשאר השם

והנה במשנה בסוכה מח. חנן גמר מלאכול לא יתיר את סוכתו אבל מוריד הוא את הכלים מהמנחה ולמעלה מפני כבוד יו"ט האחרון של חג, ובגמרא שם אמרו דאם אין לו מקום להוריד כליו עושה היכר שאינו יושב לשם מצוה בשמיני ע"ש, ופירשו הראשונים ז"ל דהיינו כדי דלא ליחזי ככל תוס' בישיבתו בסוכה בשמיני, וע"ע במ"ב ר"ס תרס"ו. וברם יש שמועה בשם הגר"ח שדייק מהרמב"ם דהורדת הכלים הוא כדי להראות דישיבתו בסוכה עד עכשיו היתה בשביל המצוה, ולכן תיכף שגמר הישיבה של מצוה אינו יושב יותר בסוכה, וכעין זה נהג הגר"א שבמוצאי פסח הבדיל על שכו (חמץ) להראות שנמנע עד כה בשביל המצוה, ולשמועה הנ"ל הגר"ח נהג כה"ג ודקדק למעשה בחור"ל שבשמיני הסיר המפה בגמר היום אף שלא ישב או בסוכה להראות דישיבתו בסוכה היתה בשביל מצוה סוכה. (מהגר"מ שורקין ששמע כן בשמו).

והראייה לביאור זה הוא ממש"כ הרמב"ם גמר מלאכול ביום השמיני מוריד כליו ומפנה אותה ומסיים אין לו מקום להוריד כליו וכו' מכניס בה קדירות וקערות וכיוצא בהן, כדי להזכיר שהיא פסולה ו"שכבר נגמרה מצותה" ומפני שהוא יו"ט אינו יכול לפחות בה ולפוסלה, עכ"ל. ומשמע דמה שאין יושבין בשמיני אינו משום מיחזי ככל תוס' אלא ענינו להראות שכבר נגמרה מצותה ואינו יושב בסוכה כשרה אלא פסולה והיה פוסלה ממש אם היה יכול והיינו משום כבוד המצוה דסוכה דאילו מדין מיחזי ככל תוס' הו"ל להרמב"ם למימר דהוא כדי להראות שאינו יושב לשם מצוה, ולא ליחזי ככל תוס', וצ"ב.

ולפי זה בארץ ישראל בגמר היום דשביעי אף שאינו יושב בשמיני עצרת בסוכה, או בחור"ל בגמר שמיני עצרת, ראוי להראות שהסוכה למצוה דוקא ולהוריד ממנה כלים גאים, ואף שדעת השו"ע שרק ברצוה לאכול בבית הדין דמהמנחה ולמעלה יכול להוריד כליו לביתו, מ"מ מדעת הרמב"ם נראה שמצוה להוכיח שסוכתו היתה רק למצוה.

מפורש שירדו גשמים פטור, ור"ב מוסיף (סוכה כה): שמצטער פטור מסוכה, וקשה הלוא זה מפורש במשנה שאם יורדין גשמים דהיינו מצטער פטור, ומשמע שירדו גשמים הוא פטור אחר משום שאין עלה אז שם סוכה שאינה דירה כלל אפילו עראי, ומיהו אינו מוכרח דאפשר שר"ב מחדש שאפילו מצטער פורתא נמי פטור וכמו שביארנו שם.

ולפי זה יש לומר דבשלמא להרמ"א שזהו סוכה והפטור הוא רק בגבא שמצטער, א"כ אם מותר ורוצה לשבת מותר, [וע"ע בדברינו במוע"ז ח"א סימן ק'], אבל להגר"א ועוד גדולי פוסקים שאין עלה שם של סוכה וכמו בבית, אם יושב לשם מצוה עובר באיסור תורה דכל תוס', ולכן הרמ"א לשיטתו מפרש שהיושב בשעת גשמים הדיוט והיינו בלי שיקבל שכר, ולשיטת הגר"א וסיעתו נראה שאם מכוון לשם מצוה ראוי לחשוש לאיסור תורה, ולכן הרמב"ם דייק בירדו גשמים דנכנס לתוך הבית (פ"ו מהל' סוכה הלכה י"ג) ולא פירש דפטור, דלמבואר כוונתו דחייב ליכנס לבית דוקא ולא לישב בסוכה שיש לחשוש לאיסור כל תוס'.

ולכן נהגתי אם אני יושב בסוכה בשעה שפטורין כשעת גשמים, (ראיתי כמה צדיקים וקדושים שנהגו לשבת אף בשעת גשמים ואוכלים בסוכה), לומר בפה "אם עכשיו יש בזה איזה קיום מצוה אני מתכוון לשם מצוה, אבל אם אין בישיבתי מצוה או אני מכוון להדיא לא לצאת מצוה סוכה", וכיון שאין אז חיוב, מועיל לכ"ע כוונה לא לצאת כדי לא לעבור מה"ת באיסור כל תוס' ויוצאין בזה מחשש כל תוס', ונראה נכון לנהוג כן אף שלא מצאתי הדבר מבואר בספרים שתחת ידי כאן.

ואף שיוצאין בזה מחשש איסור תורה שאין איסור כשמתכוון לא לצאת, אבל חז"ל אסרו אפילו מיחזי ככל תוס', ולכן בשמיני נזהרין לא לברך וכמבואר בגמרא, ויש נזהרין במקומות שקף לא לשבת בשמיני דמיחזי ככל תוס', [ועיין ב"קרבן נתנאל" פ"ד דסוכה (סימן ה' אות ז')] שאם יש צינה או רוחות אין לישב בסוכה בשמיני עצרת, וע"ז סמכו באירופא כמה אנשים שלא יושבים בשמיני עצרת ואכמ"ל. עכ"ז נראה דכיון דאיסור זה הלוא עיקרה רק מדרבנן, יש לומר שלא גזרו אלא שלא בזמנה ולא בעידן זמן המצוה אף שאין בו מצוה.

15. MINCHAS ELAZAR 4:31
MUNKATCHER REBBE

סימן תסו.

16. AVNEI NEZER
SOCHATZOVER
REBBE

(1838-1910)

ב"ה יום ד' הברכה תרי"ט לפ"ק.
על שם וקטן רב וחמימה טובה לכבוד אלוהים
הרב הגאון המפורסם רבי ע"ה פ"ד
קק"ה מו"ה זאב נחום ל"י:
יקרת מכתבך היום הניעני.

ו) **מה** שנסתפקת היום בסוכה כשהגשמים יורדין יעבור
בכל חוסיף. וברמ"א כתב דהוה רק הדיוט.
לפי עניות דעתי ענין כל חוסיף אינו אלא באותו מעשה
עלמו בתוספות. כגון חמשה פרשיות בתפילין אין שינוי
במעשה רק מוסיף פרשה. וכן הישן בשמיני בסוכה אין
חילוק במעשה השניה רק מוסיף יום. אבל זה שינוי במעשה
השניה. שהמורה אמרה דירה של הגאה לא דירה של
לער. ודומה למה שכתבו התוספות באוגר שלא בנינו לא
חשיב תוספות לרבין משום דאין יולא בלקיחה אלא דרך
גדילתו והאגד כוונת שלא כדרך גדילתו. הרי דכשיש שינוי
במעשה אין כל חוסיף:

בן הד"ש מלפני להושיע בכל ענינים הק' אברהם.

17. MEI'OTZREINU
HA'YASHAN

א) רבי פישל מסטריקוב היה יושב בסוכה אפילו בשעת גשם. שאלוהו פעם אחת:
הרי נאמר בפירוש בשולחן ערוך (אורח חיים סימן תרל"ט): "ירדו גשמים, הרי זה
ייבנס לחוד הבית", ועל כך מוסיף הרמ"א בהגהותיו: "וכל פטור מן הסוכה ואינו
יוצא משם אינו מקבל עליו שכר ואינו אלא הדיוט?"
— מוטב שאהיה הדיוט — השיב על-כך רבי פישל — ובלבד שאשב בסוכה...

ב) בעל חידושי הרי"ם פירש: "ואינו אלא הדיוט" — ואינו אלא יהודי פשוט
וטוב, בלי שום התחמקות...

ג) והרבי מאיושביץ אמר על-כך: הטעם לכך, שאם ירדו גשמים הרי זה פטור
מן הסוכה, אינו אלא משום שהוא נקרא מצטער. אבל אם יהודי מצטער יותר מזה
שאין הוא יושב בסוכה, הרי אז הוא כבר ממילא מחויב בסוכה...
(בית יעקב)

ד) הרבי מקוצק רבי מנדלי היה יושב בסוכה אפילו בשעת שירדו גשמים. הוא
היה אומר על-כך: יהודי שהוא מסוגל להרגיש בסוכה את הגשם ולהיות מצטער
על-כך — יהודי כזה באמת אינו ראוי לשבת בסוכה...

ה) לפיכך — היה אומר בעל חידושי הרי"ם — רק בסוכה הדין הוא ש"המצטער
פטור מן הסוכה", ולא בשום מצנה אחרת, כי בסוכות כתוב: "למען ידעו דורותיכם,
כי בסוכות הושבתיו", וכו'. במצנה של סוכה נדרש, "למען ידעו", נדרשים ידיעה
ויישוב הדעת ושלנה ומנוחה ונחת. והמצטער הוא ההפך מכל זה...

ו) סיפרו לרבי מנדלי מקוצק על צדיק מסוים, האומר על עצמו שהוא רואה תמיד
את כל שבעת האושפיון אצלו בסוכה. ועל-כך השיב רבי מנדלי: אני אינני רואה
אותם, אבל אני מאמין לדברי חז"ל, שהאושפיון באים אלינו אל הסוכה, ובאמונה
הזאת רואים יותר ממה שרואים בעינים...

ועוד כזה לאזר עכננו מאזוהיטו ורזוהיטו הקדושי
דור אחרי דור מהמלודי הכפשים הקדושים ז"ע
ליצב בסוכה בו' ימי סוכה גם אם ירדו גשמים חי
וכמיש חרין כנסיך בשי המעטות פני עין (סוף סיב
דרכים) על מה שאזרו במתני משלו משל לעבד
שמו כום לרבו ושק' לו קוחון של פניו ואינפיה
בני' מי עסק למו ופסטי' דשק' לו רבו למבד והניע
דאינפיה דאם הוא כשון שסענד שוק' לרבו חי
בדלוי אסור להמיר ולישב בסוכה דסי' חילתא חי
(כלפי שמיא) ואם ספי' כמו דשמיין דרבו שוק'
לעבד אז מני' איט' יולא מהסוכות למדה חסידות
והשב [ומי' בלגרא דערקא (לוקי כנסיך דל) בתלתו
במנין דאמרי' בתיבס שני' בנים שביבס חין מאחר
דשמיין לא כויל ללחא מסקוזתה כי כל מה שילמר
לך בנסיב (אל סעולם) משה חין מלא ואם איט'
מקבל סכר אדרבא וכו' מן השלישות אלא יתשוב לל
אל קבלת טרם וכו' וכו' עכ"ל ע"פ מרזחיו ז"ל. וסדברים
סחיין, וזכרתי] ואדרבא מרוב שמחה מלש אינו
מניע בנפשים ואיט' מלמר מחויב ליצב בס דגם
בציה אם סיו' לו שמחה (כי' בציהו לא סי' סולך
למקום אחר פיי' רמ"א סי' הרליע ספי' סי' ולכן
כיון שרמ' לדינא ע"כ הניחו סריף וברליש כלינפיה
ז' מי עסק למו וכן נכגו סלדיקוס וכו' סדרי אברי
לסם ואמרי' חלקם עכ"ל בעני' עין דפתיח. וכו' ו
צקרנן נחלל כי רח"ל לסיק מלך דכביא סריף
וברליש כן אינפיה דמי עסק למו בניע דניע לדינא
היט' דלוי' רשאי להמיר לישב בסוכה עכ"ל ולא
סגנו כלל דאם כפי דבריו מה זה סריע כלאינפיה
(סעטו סריף וברליש) לדינא. הא צין אם סענד
הוא שוק' לרבו או רבו שוק' לסענד קוחון על פניו
וי' כאי' משטיס כיו' ציוון חי' ואסור ליצב בסוכה
ואי' מה זה האינפיה ומה נימ' אלא ודאי כדברי
סעני עין דאם סענד שוק' לרבו אז אסור כניל מבאיב
אם הרב שוק' לעבדו אז רשאי לכוות חסיד ואלא
ללחא כני' פ"כ שסר הוא כלאינפיה וכניע לדינא אם
רשאי להמיר כניל. ועדינא יכולין לספור מן הסוכה
בנפשים טמטוס וכו' אפי' אין הכניל לפניו פיי' סי'
הרליע (ספי' סי' דרמ"א) וכן ע"ס בנפיה (סי' פיו)
דכסמאלים סמטוס. נקרטיס פחמה סקור וכו'
דבר סכיה רי' במדינתו שמיס כאלו ופיי' כפי'
הרי"ם (ספי' ד') וכן כוילא בדבר קל יכולין לספור
אי' מדינא אלא שישאל קדושים מהמירי' פיע ואינם
וחלום מן הסוכה ונקבלים פליכס גם לקראו "הדיוט"
בניל מלח סי' הסוכה ומניע פליכס וכו' משום
שאין מקבלין שכר פני' אז וכו' בדלוי מענה עבדות
סי' כניל אין כל זה בו' ימי סוכה אבל במי' כיון שסח'
דבר סכיה מחמה סקור ורוח או גשם ופטור מדינא
ממלא וי' אז השם כל חוסיף פ"כ בדלוי לוקטו
לדינא דמלמטר פטור מן הסוכה ואין ליצב ג"כ אז
במדינתו כניל. כולפי' כחבתי לסעמיד ולכדיק דרך
סקדש מאזוהיטו ז"ע וי' יפרום סוכה שלמו פלני
ומצטר' עלום ימעי' יסופה ציואל' וכמה ליחול'
עלום צעולם ממכרס דין. ידושהי' מ. [ומי' בדבריו
במחנה אלפז חלק סי' פ"ג]: